

Οικονομική ανάλυση των χωρών σε μετάβαση Το Τραπεζικό Σύστημα της Αλβανίας (Το νομοθετικό πλαίσιο)

Του Δρος **Ηλία ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ**

Η Αλβανία είναι μία χώρα με έκταση 28.784 τ.χλμ. και πληθυσμό 3 εκ. σύμφωνα με στοιχεία του 1999. Από το 1993 έχει ξεκινήσει μία προσπάθεια οικονομικής ανάκαμψης, η οποία είναι αξιοσημείωτη και με αρκετά ικανοποιητικά αποτελέσματα. Δόθηκε μεγαλύτερη βαρύτητα στον ιδιωτικό τομέα ο οποίος επεκτάθηκε με την ιδιωτικοποίηση πολλών μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων πάσης φύσης, ακόμη και αγροτικών. Στον δημόσιο τομέα η εξέλιξη ήταν με αργότερους ρυθμούς.

Το 1997 όμως, με την αλλαγή του καθεστώτος, συρρικνώθηκε κατά 7% και αυξήθηκε ο πληθωρισμός. Παράλληλα, το διεθνές εμπόριο μειώθηκε όπως και η ροή συναλλάγματος. Η όποια οικονομική βοήθεια από το εξωτερικό κόπηκε και όλα τα σχέδια ανάπτυξης σταμάτησαν.

Η νέα Κυβέρνηση, μετά τις εκλογές του Ιουλίου 1997, προσπάθησε να ανακτήσει το χαμένο έδαφος. Σε συνεργασία και κάτω από την καθοδήγηση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (IMF) ακολούθησαν ένα πρόγραμμα αναδιοργάνωσης, διάρκειας έξη μηνών το ονομαζόμενο Enhanced Structural Adjustment Facility (ESAF). Ένα βήμα ήταν η ιδιωτικοποίηση εμπορικών τραπεζών, στην προσπάθεια να αναζωογονηθούν οι επενδύσεις και η ροή χρήματος.¹

Η κυβέρνηση που συγκροτήθηκε το 1998, προχώρησε πάνω στο ίδιο πρόγραμμα (ESAF) και σταδιακά παρατηρήθηκε βελτίωση των συνθηκών και μάλιστα ο πληθωρισμός έπεσε σε μονοψήφιο αριθμό. Η κρίση στο Κοσσυφοπέδιο όμως και η λόγω αυτής αύξηση του πληθυσμού της Αλβανίας κατά 14%, έθεσαν και πάλι σε κίνδυνο την σταθερότητα και την πορεία ανάπτυξης. Η Κυβέρνηση όμως κατάφερε να κρατήσει σχετικά σταθερή την πορεία της χώρας, τηρώντας τις υποχρεώσεις της, έχοντας βέβαια παράλληλα στο πλευρό της και σημαντική εξωτερική βοήθεια. Έτσι, στο α' ήμισυ του 1999 υπάρχει μία αύξηση 7.3% του ΑΕΠ και ο πληθωρισμός έχει πέσει σημαντικά.

Κατά το πρώτο ήμισυ του 2000, η επίδοση της χώρας είναι πολύ καλή και μάλιστα τα έσοδα του κράτους αυξάνονται σημαντικά. Η Κυβέρνηση έχει καταρτίσει σχέδιο, σε συνεργασία πάντα με το IMF υπολογίζοντας στην βοήθεια από το εξωτερικό, για τις δαπάνες του 2001 και την στρατηγική, που θα ακολουθηθεί σε όλους τους τομείς, κρατικούς

και μη, ώστε να καλυφθεί το χάσμα, που χωρίζει την Αλβανία από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Σε διάσκεψη, που έγινε στις Βρυξέλλες τον Μάρτιο του 2000, επενδυτές δεσμεύτηκαν να ξεκινήσουν προγράμματα ανάπτυξης ύψους 111 εκ. ευρώ. Ο Διεθνής Οργανισμός Ανάπτυξης έχει δανείσει στην χώρα ποσό ύψους 541.5 εκ. δολαρίων Η.Π.Α., για την υποστήριξη 39 προγραμμάτων και τεχνικών έργων.

Η Αλβανία λοιπόν, αυτή την στιγμή, έχει επικεντρώσει τις προσπάθειές της στους εξής τομείς:

1. Θεσμική και διοικητική οργάνωση της χώρας.
2. Στήριξη και δημιουργία κατάλληλων συνθηκών, ώστε να ανθίσει ο ιδιωτικός τομέας.
3. Παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, παιδεία-υγεία-πρόνοια, ώστε να ανέβει το μορφωτικό και το κοινωνικό επίπεδο των πολιτών και να αναβαθμιστεί η ποιότητα ζωής.

Όλα αυτά βέβαια δεν μπορούν να επιτευχθούν χωρίς την Ευρωπαϊκή και Διεθνή υποστήριξη. Ήδη, η χώρα ακολουθεί ειδικά καταρτισμένα προγράμματα στήριξης και δέχεται σημαντική οικονομική βοήθεια.

Διοικητικά στελέχη από ξένες τράπεζες και διεθνείς λογιστικές εταιρίες βοηθούν στην οργάνωση και εγκατάσταση λογιστικών συστημάτων στις τράπεζες της χώρας.

Σε εξέλιξη βρίσκεται και η απελευθέρωση του εμπορίου. Έχει ήδη αναζωογονηθεί το εμπόριο με Ιταλία και Ελλάδα, με τις οποίες χώρες έχει και τις περισσότερες εμπορικές συναλλαγές και αποτελούν και την κύρια πηγή ξένων επενδυτών. Η Κυβέρνηση προχωρά σε ιδιωτικοποιήσεις σε τομείς, όπως τηλεπικοινωνίες, ορυχεία, τράπεζες και ενέργεια.

Η δυσλειτουργία του δημόσιου τομέα είναι ένα άλλο σημαντικό θέμα, πάνω στο οποίο εργάζεται η κυβέρνηση. Σε συνεργασία πάντα με την ΕΕ και την Διεθνή Τράπεζα, έχει αρχίσει να εφαρμόζεται ένα ειδικό πρόγραμμα το οποίο συνίσταται από τα εξής:

Αναδιαμόρφωση της σύνθεσης και του πλαισίου λειτουργίας της Αστυνομίας και των Δικαστικών Υπηρεσιών με την βοήθεια ιταλικών Υπηρεσιών.

Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών εφαρμόζει ένα σχέδιο σύμφωνα με το οποίο οι τοπικές Αρχές θα μπορούν να διαχειρίζονται κονδύλια για την διεκπεραίωση τεχνικών έργων στην περιοχή.

Η υπηρεσία Τελωνειακής Βοήθειας της ΕΕ, η οποία συγκροτήθηκε μετά την αναστάτωση που παρατηρήθηκε στην περιοχή το 1997, όταν όλα τα τελωνεία καταστράφηκαν, εγκατέστησε τελωνειακά κέντρα οργανωμένα μηχανογραφικά, ώστε να σταματήσουν οι μη ελεγχόμενες εισαγωγές.

Μέχρι στιγμής έχουν γίνει βήματα βελτίωσης. Εφ' όσον η όλη προσπάθεια συνεχισθεί πάνω σε αυτό τον δρόμο και πάντα σε στενή συνεργασία με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Αναδιάρθρωσης και Ανάπτυξης (EBRD) αλλά και την Διεθνή Κοινότητα, τότε σίγουρα ο τελικός στόχος θα επιτευχθεί.

1. Βλ. και σχετικές διατάξεις του Ν. 7491/1991 για το τραπεζικό σύστημα της χώρας. Ενδεικτικά αναφέρονται εδώ μερικά άρθρα:

Article 1:

Banks shall be independent financial institutions that take all kinds of money deposits from physical and legal persons, preserve their secrets, provide credit and execute other banking activities recognized by law.

Article 2:

The banking system in the Republic of Albania is organized on two levels. The first level

comprises the Bank of Albania, whose status is defined by special law. The second level comprises other banks.

Article 3:

Banks shall be organized in one of the following forms:

A. State banks, banks limited by shares, cooperative banks, private banks with Albanian capital exclusively;

B. Private or state banks with Albanian and foreign capital;

C. Private banks with foreign capital exclusively.

The bank may be national or regional bank.

Article 4:

A particular enterprise shall not be regarded as a bank if the Bank of Albania shall have determined that its credit transactions are limited and it obtains its funding from banks or other financial institutions.

Article 5:

The Banks have the right to open banking branches or offices outside the territory of the country, if they are licensed by the Bank of Albania. With respect to enterprises whose head office is located outside Republic of Albania and that are licensed to engage in banking activities with one or more branch offices or agencies in Albania, the provisions of this law shall apply only to the extent of their business in Albania.

Article 6:

No one shall engage in the banking activities described in Article 3 without a license and not in accordance with the provisions of this law. The foregoing prohibition shall not apply to enterprises regarded as banks pursuant to Article 1.

Article 7:

Enterprises other than institutions licensed to act as banks pursuant to this law shall be prohibited from using the word «Bank», or equivalent designations unless it is not engaged in taking deposits from physical and legal persons and extending credit or investing in financial market for third parties.

The prohibition shall not apply to enterprises whose name is recognized by law or international agreement of the State.

Article 8:

A license to operate as a bank may be obtained only upon written application to the Bank of Albania in the form prescribed by this Bank. The application shall include the proposed act of registration as a legal entity, charter, the proposed location of its head office and branches if any, as well as the nationality and domicile of the founders of the bank. The application shall be supported by a business plan for the first three years of its activity. The license shall be granted by the Bank of Albania, if:

a. It shall be convinced for the adequacy of proposed capital funds and other financial resources;

b. The Board of Directors will consist of at least two persons, with the qualifications and experience required for the management of the bank;

c. The banking activity will meet the needs of the proposed areas;

d. The proposal will have positive effects on competition in the markets to be served;

e. The bank has the to become profitable in a reasonable period of time;

f. The bank guarantees to respect the law and regulations of the Bank of Albania.

Article 9:

1. Within ninety days from the date of the complete application receipt, the application shall be approved or denied by the Bank of Albania.

The decision shall be communicated in writing and it is irreversible.

A denial decision shall include an explanation of the legal grounds on which the application was denied. The request may be resubmitted when the reasons for refusal have been fulfilled.

2. The license to operate as a bank shall be granted for an indefinite period of time and it is irreversible. In special cases, the license may restrict or exclude the conduct of activities with respect to which the Bank of Albania determines that they require a special qualification.